

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۵/۱۵

آصف بهاند

د لنډيو اصلي منابع خلک دي

۳۹مه برخه

لنډی، د ثبتولو ستونزه

۳۸۰مه برخه

ما د ۲۰۲۵م میلادي کال د سپتمبر پر یوویشتمه نېټه د «نیمگری مینه» فیسبکپاڼې د چلونکي بناغلي سمیع الله حسین خیل او د ده د فیسبوکپاڼې په باب – چې د لنډيو د خپرولو له پاره ځانگړې شوي ده – یوڅه معلومات درنو لوستونکو ته د «لنډی، د ثبتولو ستونزه ۳۴۲مه برخه» او د «د لنډيو اصلي منابع خلک دي، شلمه برخه» کې لیکلي او وړاندې کړي وو، دا لاندي يې لینک دی، که مو وخت درلود، کولای شئ وېلولئ:

<https://www.afghan-german.net/upload/Tahlilha PDF/Bahand a landay342.pdf>

د ۲۰۲۶م کال د می پر اتمه نېټه بیا راپیدا شو او د ډنمارک په وخت د مازدیگر پر پنځه بجې او پنځه لس دقیقې يې چتنگ راسره پیل کړ. دا زموږ د لنډ چتنگ بشپړ متن دی:

«نیمگری مینه:

سلام!

آصف بهاند:

سلامونه!

هیله ده چې روغ اوسي.

نیمگری مینه:

سلامونه او نېکې هیلې، استاد محترم!

هیله ده چې روغ، جوړ او د ښه صحت څښتن اوسئ.

یوه څه تپي مې راټولی کړې دي، کېدای شي ستاسو د ذوق او د پښتو ادبیاتو لپاره گټورې اوسي.

آصف بهاند:

د پاڼو شمیره: له 1 تر 14

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

دا خو بڼه خبره ده، تاسو يې راولېږئ، زه به له يوې تبصرې سره مل خپرې کړم.

نيمگړی مينه:

سمه ده انشاءالله.»

لنډی يې راولېږلې، ما راخوندي کړې او داسې مې ورته وليکل:

ډېره مننه!

زه به دا لنډی په کراره وگورم، کومې لنډی چې ما ته تکراري دي، يعنې چې ما پخوا تر دې راتولي او خپرې کړې دي، هغه به ترې لرې کړم او نورې به خپرې کړم.

بريا!

ده په ځواب کې داسې راته وليکل:

نيمگړی مينه:

ډېره مننه استاد محترم! دا زموږ د ټولو گډ مسؤليت دی چې د خپلې خورې پښتو ژبې او ادب خدمت وکړو او خپلې ولسي پانگې ژوندی وساتو. ستاسو لارښوونې او زحمتونه زموږ لپاره د هڅونې لويه سرچينه ده. الله دي وکړي چې په گډه وکولای شو د پښتو ادب لار بډای او خدمت ورته وکړو. په درنښت او نېکو هيلو، بريا مو په برخه شه!

او په پای کې دا سپينه خبره هم راته وليکله:

په دغو ټپو کې ځينې داسې هم شته چې زما فالورو راته په کمپنټونو کې ليکلي دي.

ما بېرته ما داسې ورته وليکل:

زه له تاسو هم مننه کوم او ستاسو له فالورانو نه هم، زما لنډی په کار دی، له هرې پټې چې وي.

بيا هم مننه!

او د چټنگ په پای کې يې د نورو لنډيو د رالېږلو وعده هم وکړه:

«سمه ده انشاءالله نوری به هم را جمعه کړم.»

دا دی بناغلي سمیع الله حسین خیل بیا هم د پښتني فولکلور او خپلې ژبې سره د مينې پر بنسټ يوشمېر لنډی رالېږلې دي. زه د ده له قلمي مرستې نه په مننې سره دا لنډی تاسو درنو لوستونکو سره شريکوم:

خدای به دی بله چاره وکړي

زما د پوزې پېزوان مه پلوره مينه

بيا مي ټيکری په پيڅکه راغی

زما باور دی چې شیرين لالی راځينه

بخته نامراده چرته لاری

يو ځلی راشه چې د سیال سره سیال شمه

بيگا مي پلار په کور کي ياد کړي
زه تر گيځه پوري خوب کي غږيدمه

باده سالو دي ورنه يورو
زړه مي خوشحاله شو دعا درته کومه

بيا مي تيکړي په پيڅکه راغي
زما باور دي چې شيرين لالی راځينه

باران وريږي ليلا ژاري
څادر مي غواړي چې يخنی نيولي يمه

په وطن سپيني واورې وشوي
ژمی داخل شو، پيښور ته کډه وړمه

په طمه، طمه به دي زور کړي
نه به دي يار کړي، نه به درکړي ځوابونه

په ما دي خپله قدر کم کړو
د سرو په ټول به مي تللي وي منينه

په مازديگر دي کډې بار کړي
په مازديگر دگنهورو کډي ځينه

پورته په غرو د باران زور دي
بښکته لامده شول د لونگو درمندونه

په يارانه پيښمان ته وايه
ياري دي نه کړي، خو پښتو دي وساتينه

په تمه تمه به دي مړ کړم
نه به دي يار کړم نه به درکړم ځوابونه

په توره شپه مي پسي بوځي
ترلی زړه مي ځنځيرونه ماتوينه

پښتنې پيغلي بښايسته وي
تور يي پيکي، لوري ځوانی، شنه يي خالونه

په جوارۍ ناسته لاليه
په داو دي نه يم، ستا په وچو شونډو يمه

پوله پتي مي د پلار نهشته
له مجبوري نه درته نيسمه لاسونه

په کتابونو کي څه نسته
په تورو سترگو کي لاهو دي ټول رازونه

په نیمه شپه دیدن ته راشه
خلک ویده وي ستوري نه وایي حالونه
په کتو تنده نه ماتیري
ملالی شونډې راکوه له تندي مرمه
په قد کي دواړه سره سم یو
په تا می جیگ د گورگوتي ویبنتو سرونه
پرون می پره کرلی شیرینی
نن دی زما مخی ته رپړدي اندامونه
پر به دی کرم، پره به می نه کړي
ما د سندرو سپاری لوستلی دینه
په ونه دنگ لالی می نه شته
چی چپرته دنگه ونه گورم زره می چوینه
په بنو دی تکی مه غبریره!
ما خو له شرمه په خوله ایښي دي لاسونه
په نه خبره مروره
واوره خبره زه دی نه پخلا کومه
پر زره به غټه تیره کیږدم
ستا د جفا به چاته نه وایم حالونه
پر زره به غټه تیره کیږدم
یا به پرک وچوي، یا به صبر له تا شینه
پر زره به غټه تیره کیږدم
یار رانه درومي د ملکو پناه به شینه
په زره به غټه تیره کیږدم
بیا به په نوم ده یارانی خلک رټمه
پر لالی پام کوه نازک دی
زما چی یار و ما یی دپر قدر کاونه
په زره به غټه تیره کیږدم
بی درده یار ته به ونه وایم حالونه
په تا د پیغلو بنډار توود دی
په لیونی یار دی حجرې ابادی دینه
په ما دی وکره په تا وشه
واړه دی مره شه لوی دی وغواړه خیرونه

په ناڅاپي مرگي که مړ شوم
د وطن غم کې به مې زړه چاودلی وینه
دیدن کوه! سترگي مړې کره
سبا به وايي چې مې خوب لیدلی وونه
د کبرجنو خلکو زور دی
زما بڼو کې اوبنکي ښه ولاري دینه
دا په گلاب پرڅه پرته ده
که د جانان پر مخ خولي راغلي دینه
د ژمي څومره لویه شپه ده
چې دوه مئین سره یوځای شي لنډه شینه
د مازدیگر ژپریه لمره
یا مې در واخله یا راټول کره تنابونه
د لاس مې بله نښه یوسه
رومال مې مه وړه زه پرې اوبنکي پاکومه
د بل وطن په میرو ورکه
د مور نازکه غم د تکه زیره کره
د دې تپي ځواب مې راکه
کور مې د سیند په غاړه دی له تندي مره
د هدیرې خوا ته یې یورم
نښه دې راکه چې عمري په سفر څمه
داسې بې سره دې عادت کړم
چې ودې نه وینم پېران پر ما راځینه
د پیغلتوب ستر مې مات شو
د لاري غنو مې ټیکری نیولی وونه
د خپل وجود فکر مې نه خوري
ته به بې یاره شي، پر تا ژرا راځینه
د زورور سره دې سر شه
لالیه سخت دې بېچاره موندلی یمه
دا عاشقی محتاجه ژونده
مین په تا یم خیال د ټول کلي ساتمه
د بام په سر یې گلان وچ شول
نهشته لایلا، اوبه به څوک ورځیوینه

دا پیغلتوب به دې خدای تېر کړي
جلکی په تور اوربل دې مه وهه لاسونه
د هديرې خوا ته يې يورم
نېنه دې راکه چې عمري په سفر ځمه
د مازديگر اورونه بل شول
جانان مي نه شته، سترگي چاته وارومه
د نجلۍ مخ پردی وطن دی
څوک چې پردي ملکونه خوري، سر به پرې ږدینه
د نجلۍ مراوې مراوې سترگي
لکه گلاب چې د دوه نیمو ورځو وینه
دنگه دی غاړه، دنگه ونه
شیرینه یاره په دین پسي دې مرمه
دنیا به پاتې شي له مانه
چې یار خبرېزي، زه به توري خاوري یمه
دنیا د یار له سره څار کړه
دنیا به تل وي یاران کله - کله وینه
دنیا د غم په ورځ پیدا شوه
زه لېونی دپغمی تمه لرمه
داسې نری يې لکه لېسته
خدای دې زما په غیږ کې ماته کړه مینه
د تسلی ملگري څه شول
د اندېښنو سپلاب مي بښکته پورته وړینه
د پسرلي باد او باران دی
کوچې د غره لمن کې بوټي ټولوینه
د مازيگر زیریه لمره
ته به ولاړ وي ما به تور لحد ته وړینه
دره کې پوري، دپوه مره که
ای غمرنگه وورکيه خدای درکړي یمه
د تور لحد وصیت مي دا دی
وروستی تبي به مي مورکی راباندې ږدینه
د مازديگر زیریه لمره
ته رانه لاري پر ما پرېوتل گردونه

د جلکي درې ورونه زلميان شول
له کبره سور ټيکري په پښو کې ځکوپنه

ژوند به مي دومره پېښمان کړم
ځان به په خپله په رسي را خورند کړمه

زما ديدن ستا په قسمت و
باد پرې باټه شو، ټيکري لاندې ولويدنه

زنه يې خلاصه کړئ مخلوقه
ورکي ژوندی دی ما خو هسي خوروينه

زما دعا سلام پرې وايه
بيا ورته وايه ماشومان دي يادوينه

زما ټوتي ټوتي زرگيه
چې مازيگر شي په جارو دي ټولومه

زرگيه صبر دي په خدای شه
پردي راوري د چا څه پروا لرينه

زما راستي دي ليونی کړه
چې سپيني واوري اوريدې درووتمه

زړه مي پخپله په ځان سوخي
چې زه دي خپلي مجبوري ته وگورمه

زلفي په بر گودر کې وينخم
په نري باد يې وچوم تا پرې سپزمه

زړه مي په دنګه پيغله بيلو
له سورسالو چې راته پورته کړل لاسونه

زلفي دي توري گټي، گټي
دمندپيرخنګل مي خيال ته نه راځينه

زلفي د هر چا په مخ زانګي
د لپونې په مخ د سرو زرو تارونه

زما د خپلي خوبني ياره
زه به له تانه زرگی څنګه صبرومه

زه دي په ځان باندي مين کړم
ته اوس کوه په غځېدلو پښو خوبونه

زما بښيري به درپسي شي
هسي د سوي زړه مي ماځله ازارونه

زما رښتيا په درپسې شي
په بازاري و عدو دي تېر وپستم مئینه
زما د عمر برخه غم شو
د عمر برخي تر مرگيه پوري وينه
زه يي په سره ټيکري مين يم
زما له قصده تور ټيکری په سرکوينه
زما ديدن ستا په قسمت و
باد پري بانه شو، ټيکری لاندې ولويدنه
زړه مي تري صبر کړي خدايه
د تورو خاورو په ډيري يي ويلي شومه
زما د ميني اشنا نه شته
چي په تقسيم راسره وويشي غمونه
زما په برخه دي گلاب کړ
مدام يي غم د رژېدو راسره وينه
لعنت زما په بي وسي شه
له خدای راکړي لالي سترگي پتومه
له مجبورۍ مي درته شا کړه
نه بي وفا يم نه په زړه کافره يمه
له زړه مي يو الله خبر دی
هسي د خولي خدا همزولو ته کومه
که په قاچاق مي لالی مړ شو
زه به بنيري د کلي وړکو ته کومه
کبر دي زيات را باندي وکړو
تر سر دي لاندې شه، نامرده مړوندونه
کت مي په لار کي ورته کېږدئ
چي بي وفا جانان مي وکړي ديدنونه
که ورستنی نېنه يي غوښته
له سره کفنه مي ټوټه ورکړئ مئینه
که مجبوري نه وای جانانه
تابه ليدلي واس زما ليونی مينه
کله دي غم راباندي پار شي
کله دي مينه په درندو کاتو تلمه

کابل ډوبیږي، زړه می ډوب شو
چې بیا جوړیږي زه به توري خاوري یمه
که مازدیگر ازار قبلېږي
په جاینماز بڼېږي کوم، تا غرقومه
که بی وسي نه وای خاونده
زه به په ډمه جیلکی ولي یادېږمه
که رښتیا وایم بیا به ژاړی
تا د یاری په منځ کې څه پرېښي دینه
کابل خو بڼه مزل یې بد دی
زما گل رنگ جانان یې زېر خېښلی کنه
مرور گرځه، پرواه نه شته
زه چې بیا تاته سوال کوم قیامت به وینه
مسافری می زړه نری که
چې تش وطن رایادوم ژرا راځینه
ماته پرې کړی خواب راکړه
زه دې د بلي یارانې ایستلی یمه
ماته دې څه وې، زما هیر شول
ماته هغه خبره بیا وکړه مئینه
ملامت ما مه کړې خاونده
ملامت یار بڼه دی چې ځمکه گروینه
مینه چې راشي انسان روند شي
جینی د مصر بنار پریرېږدي یار سره ځینه
ماته په کور کې لالی ناست دی
دا نوره وړکي هسي جمې جوړوینه
منگاسو څه شی ارنه غواړی
وینه می نشته تش هډوکي پاتي یمه
ماته دې خپل جانان رایاد کړ
مولا دې ورک کړه ځنگیدلي قدمونه
نن می د یار د راتلو ورځ ده
په ډېر کاته می پردی بام وسولاوونه
نوري بڼېږي په درته نه کړم
دومره خفه شي لکه زه چې څومره یمه

نه به ارمان درپسي وکړم
نه به له برگو سترگو اوښکي توي کړمه
نه دي ياري راسره وکړه
نه دي ټگي په زړه کې شته چې صبر شمه
اوس مي جامي په تومت رنگ کړي
خه چې قضا د رب وي، زه پرې رضا يمه
اول دي قد راسره سم کړه
بيا مي په تورو زلفو ووهه لاسونه
اوس مي د عمر تاوان راکړه
نري نري خندا دي کړه رنخور دي کړمه
ارمان به هله زما وکړي
چې نه مي وينې نه مي غږ اوري منينه
اسمان کې غبرگي پرکي وشوي
د تورو خاورو ياره خه درشوي دينه
اوس مي له کوره ولي باسي
په خدا ووايه چې خوله نه درکومه
ايتا چې نوم په کور کې واخلي
له پېره نازه پر ادې وررانگه شمه
اوبنانو بياغاري کړي کړي
چې پرې سپري دي سپيني خولي زېر پېزوانونه
هيچا مي مخ ليدلي نه و
بي وروره خور يم خيراتونه تولومه
هسي مي ويل تا ته مي نه ويل
ما ويل چې خور لالی به بيا کله راخينه
هر څوک تر خپله ياره راغلل
ستا د راتگ لاري خالي ولاړي دينه
همزولي يار د چا مړ مه کړي
همزولي يار د زرگي ولي پرې کوينه
هغه مي گل له لاسه ناخلي
زه يي د زهرو گولي هم له لاسه خورمه
ياره مثال دي د سپوږمي دي
تر څوارلسمي دي دوران دي تېر به شينه

يا د لونگو اميل خوږ وي
يا د جانان په غاړه هسې خوند كوينه
ياري د كور كلي مزه كړي
چي مخامخ شي دواړه شنه له خدا شينه
ياري خو تا كره ما خو نه كره
اوس يې چي لنډه پرېكوي، ژړا راځينه
ياري د جگي جيني خوند كړي
تيته دې ورکه شي، نوکاري لگوينه
يا دې په جگه غونډۍ كور وای
يا دې چاپېر له كوره نه وی ديوالونه
يار بل وطن ته روانيږي
په غرغره نتيكى مي چر د اوبنكو ځينه
يوه د سوز تپه به وكم
چي ليونۍ جانان مي بل وطن ته ځينه
جانان زما غېږ كي ويده دى
له خپله لاسه مي شوملي وركړي دينه
جانانه غټ پسه حلال كره
زه به درځمه توري سترگي سره لاسونه
جانان په حسن زورور دى
او د زورورو لارى چا نيولى دينه
جانان كه مري كه پاتي كيږي
دا مي عادت دى نرى سترگي تورو مه
جيني په دوؤ سترگو رنده شي
راپسي شاته دي كتل رنخور دي كرمه
جيني بنيري به درته وكرم
د ملنغانو خلكو مه اخله ازارونه
جانان د بل د خولى سړى دى
اورم ژوندى دى په ديدن پسي يې مرمه
جانان دى نوره يارى پرېږدي
په نوم يې زه بدنامه يم، ما دي گتينه
جيني تيكري پيڅكي نه نيسه
كه د يارى مطلب يې وي پاتي به شينه

چې څومره تور يم، دومره خوږ يم
د زړه په سر مي لونغين کرلي دینه
سترگي مي دوي درته څلور شوي
راکوزه نه شوي د ديدن په کندوونه
سترگي خو هر چا تورولي
په دي ويران وطن کي زه په گوته شومه
سترگي دي توري کړه شيرني
چي دي د تورو سترگو وکرم ديدنونه
سترگي دي غټي شوندي سري دي
کلاب گلاب بنایست دي روغ لیونی کرمه
سترگي کچکول کړه ديدن وکړه
تور لونغين مي په سينه تالی وهينه
سترگي دي ډکي، ډکي کيږي
لالیه! بيا دي زړه ته څه راغلي دینه
سالو مي پاس په پيري زور شو
پېزوان مي زنگ شو، جانان کور ته نه راخینه
سبا به بيا بازار ته لار سی
د لونغين ځوندي دي کم راوري دینه
سالو دي ډک له گلو راور
نن دي د کومي باغچي کړي دي سيلونه
ستا د رباب ټنگ مي تر غوږ شو
کنډول په لاس، منگي ته تږي ودرېدمه
سترگي دي پتي کړه خوله راکه
دوه گواهان خو سري دار ته خيژوینه
سپني نري جامي به وکرم
لکه حاجي به پکي سپينه ناسته ومه
سبا به لور چنار ته خيژم
که نور څوک نه وي خپل اشنا به ووينمه
بنېري ازور به ورته وکم!
زه دي بدرنگ سري ته چا ورکړي يمه
ټول مسافر کلي ته راغلل
يا يار خپه دی يا له قصده نه راخینه

توتی، توتی می ورله وپسی
چی لیونی راباندی سر وشوکوینه
ته به له قصده مرور یی
زه به د زره له مجبوری درپسی مرمه
تبی راواخلی، مخ می تور کړی
ما د بی ننگو یاری کره وشرمېدمه
ته به مئین وی یا به نه وی
په ما دی مور هسی خبره کره مئینه
تنور چی گرم شی بیا سور شی
زره چی مین شی، همیشه لمبی وهینه
ته رانه لاری، غم دی راکړو
بیا چی راخی، زه به د خاورو لاندی یمه
توره تپره، لاس دی ازاد دی
یو یار می ته یی لس می نور نیولی دینه
تا چی لېدم هغسی نه یم
اوس په لکړه د تنور غاری ته ځمه
تا که زما زره ته کتلی
زه به په بېرته بېرته تلم تا به نیومه
ورشه د یار خبر دی واخله
چی بی دیدنه دی ساته لېونی شونه
ورشه ورځه تر غرونو واوړه
مور د کم اصلو خلکو نکړو ارمانونه
ولاره یی، ولاره اوسه
چا دی صفت راته کوو راغلی یمه
ولاره یم لاره به نه شم
تا به د زره په رنځ اخته کړم بیا به ځمه
ورشه پخپله اوپه وڅښه
عادت می نه دی لپه نه درېکوممه
ورکه یاری شه، ورک یی نوم شه
له مجبوری نه پیغلی بل خوښه کوینه
غتی می سترگی اوږدی زلفی
غتی جامی می د کوچیانو کړی دینه

غار ه مي بنده شه جانانه
كه زه په تا او خان كي فرق كولاى شمه

غرېته څه لوبې دې وكړې
په شته لالي پسي مي تس وهل لاسونه

عالمه څنگه ترې توبه كړم
ما پرې اخيستي دي د كلي تهمتونه

عالمه څنگه ترې توبه كړم
زما اشنا ما سره كړي دي ننگونه

عمر د باد په شان تيريږي
كه جانان سل كاله نيته كړي تېر به شينه

خدای به پخپله مازيگر كړي
د چنارو سرو ته مه خپزه مئینه

خدای ته به څنگه ځواب ورکړې
چې په ديدن قضا كوي فرضي لمونځونه

خدای ته به داسې ځواب ورکړم
نوی مئین ووم په ديدن نه مړېدمه

خدایه واره بچي يې مړه كړې
څوك چې زما په لالي تور پورې كوينه

څوك چې د يار كلي ته لار شي
چې بې ديدنه ترې راځي نو مړ دي شينه

څوك په رضا له ملكه نه ځي
يا ډېر غريب شي، يا د يار له غمه ځينه

څنگه چې ستا زلفي كړې دي
داسې كاره دي د دنيا واره كارونه

قلم، قلم درپسي زه شوم
په كاغذي سينه دي نور كوي خوبونه

نوربیا

د ليكوال نوري ليكنې په لاندې لينك كي لوستلاى شئ:

<http://afghan-german.com/tahLiLha/EditAutor.aspx?95>